

Folketingets Europaudvalg

Christiansborg, den 17. december 2002

Folketingets repræsentant ved EU

Til

udvalgets medlemmer og stedfortrædere

Bertel Haarder beder Europa-Parlamentet om hjælp til at løse institutionelt dilemma ved EU's udvidelse

På et møde den 10. december i Europa-Parlamentets forfatningsudvalg bad den danske europaminister, Bertel Haarder, om støtte til, at der kan indsættes "overgangskommissærer" uden portefølje fra de ti nye EU-lande, uden at disse skal gennem høringer i Europa-Parlamentet. Det drejer sig her om det halve år, der går fra landene optages den 1. maj 2004 indtil en ny Kommission forventes at tiltræde den 1. november 2004. Bertel Haarder begrundede bl.a. denne løsning med, at de nye lande ikke kan acceptere, at deres kommissærer skal godkendes af et Parlament, hvor de endnu ikke har folkevalgte repræsentanter. Der er først europaparlamentsvalg i juni 2004, og udnævnelsen af den nye Kommission sker normalt efter valget til Europa-Parlamentet, således at det er det siddende Parlament, der også godkender Kommissionen.

Haarder fremhævede samtidig, at det ikke giver megen mening at afholde høringer af kommissærer uden portefølje, da høringerne foregår i Europa-Parlamentets relevante fagudvalg.

Ministeren kom også ind på kandidatlandenes status under den kommende regeringskonference, Rådets drøftelser om fremtidens formandskab, samt den åbenhed og transparens det danske formandskab har praktiseret.

Skepsis i forfatningsudvalget

Flere af forfatningsudvalgets medlemmer var dog særdeles skeptiske overfor at udelade Europa-Parlamentets høringer, idet man mente, at høringen af nye kommissærer er en af Europa-Parlamentets vigtige kompetencer. I stedet foreslog disse medlemmer, at man afholder europaparlamentsvalg allerede i maj 2004, så et nyt Europa-Parlament med repræsentanter fra ansøgerlandene kan godkende en helt ny Kommission på et tidligere tidspunkt.

Bertel Haarder forsikrede udvalget om, at hver en dato i maj var blevet vendt i Rådet, men at det ikke havde været muligt for landene at blive enige, på grund af forskellige helligdage, befrielsesdage osv. Desuden var spørgsmålet blevet taget op igen på et COREPER møde, efter at Europa-Parlamentet havde

udtrykt sin bekymring på plenarsamlingen i Bruxelles den 4. december. Bertel Haarder foreslog udvalget, at Europa-Parlamentet selv skulle forsøge at finde en dato, så ville Rådet se på det med stor velvillighed.

Et fransk medlem af forfatningsudvalget foreslog, at europaparlamentsvalget og høringen af kommissærerne burde afholdes allerede i april, før de nye lande tiltræder EU, idet dette vil være den eneste måde at undgå indsættelsen af "overgangskommissærer", fordi landene har krav på en kommissær fra tiltrædelsen den 1. maj. Bertel Haarder betegnede denne idé som særdeles kreativ og lovede at undersøge, om idéen er traktatmedholdelig.

Procedure for valg af Kommissionen

Ifølge traktatens (TEF) artikel 214 indstiller Det Europæiske Råd med kvalificeret flertal en kandidat til posten som formand for Kommissionen. Kandidaten godkendes efterfølgende af Europa-Parlamentet.

Medlemslandene udarbejder derefter en liste over de personer, som foreslås udnævnt som kommissærer. Denne liste skal vedtages med kvalificeret flertal i Rådet samt have den indstillede formandskabs samtykke. Endelig skal Europa-Parlamentet godkende det samlede kollegium, hvorefter Rådet, med kvalificeret flertal, formelt udnævner formanden og de øvrige medlemmer.

Europa-Parlamentet har siden 1995 afholdt høringer af de indstillede kommissærer i de relevante fagudvalg, for derefter at beslutte om de vil godkende den samlede Kommission. Denne høringsprocedure er ikke traktatfæstet.

Den kommende regeringskonference

Et andet spørgsmål, som har været drøftet på det seneste i Europa-Parlamentet, er hvilken status de ti nye EU-lande skal have på den regeringskonference, som i 2004 skal vedtage en ny forfatningstraktat.

Haarder understregede her, at der er fuldstændig klokkeklar enighed i Rådet om, at de nye medlemsstater skal have samme rettigheder som de nuværende medlemsstater på regeringskonferencen. Det betyder, at de får samme stemme og vetoret overfor beslutninger som de eksisterende 15 EU-lande. Alt andet ville være urimeligt overfor de nye medlemslande, fordi det også handler om deres fremtid, understregede Haarder.

Spørgsmålet er kommet op via Europa-Parlamentets formand Pat Cox, som har fremsendt et brev til det danske formandskab fra det indflydelsesrige tyske europaparlamentsmedlem Elmar Brok (PPE-DE), hvor han ifølge Haarder opponerer imod, at de nye lande skal have vetoret overfor den kommende forfatningstraktat på linie med de eksisterende medlemslande .

Bertel Haarder afviste dog dette synspunkt og fastslog, at beslutningen om at give de nye lande samme rettigheder på regeringskonferencen som de eksisterende medlemslande følger automatisk af Nicetraktatens erklæring nr. 23.

Fremtiden for formandskabet

Med hensyn til arbejdet med at reformere rådsformandskabsinstitutionen, så har Det Europæiske Råd i Sevilla pålagt det danske formandskab at udarbejde en rapport om formandskabets udformning i et udvidet EU.

Formandskabet foreslår tre mulige løsninger:

1. at styrke samarbejdet mellem det aktuelle formandskab og det kommende formandskab - eventuelt kombineret med at styrke den høje repræsentants rolle
2. at etablere et institutionelt formandskab, hvor formandskabet varetages af en generalsekretær eller den høje repræsentant
3. et formandskab bestående af et team af 3-5 rådsmedlemmer for en periode 1,5 eller 2,5 år.

Haarder fastslog, at det ikke er meningen, at Det Europæiske Råd skal træffe en beslutning om reformen i København. Drøftelserne vil fortsætte under det græske formandskab samt i Konventet.

Åbenhed

Bertel Haarder benyttede lejligheden til at rose det danske EU-formandskabs indsats for at skabe mere åbenhed omkring rådsmøderne. Han gjorde bl.a. opmærksom på, at det danske formandskab har afholdt 16 åbne debatter mod normalt 8-9 åbne debatter. Ifølge Haarder har der oven i købet foregået reelle forhandlinger på disse åbne møder.

Endeligt gjorde han opmærksom på, at Rådet nu også har fået iværksat beslutningerne om åbenhed fra Det Europæiske Råds møde i Sevilla, som bl.a. betyder, at alle indledende og afsluttende drøftelser samt afstemninger i Rådet om forslag, der besluttet efter den fælles beslutningsprocedure, fremover skal være offentligt tilgængelige.

Foreløbig tidsplan

12-13. december 2002 Forhandlingerne afsluttes med kandidatlandene på topmødet i København

16. april 2003 Tiltrædelsestraktaterne underskrives i Athen

April 2003- april 2004 Alle medlemslande skal ratificere tiltrædelsestraktaterne

Ikke fastlagt Regeringskonference forventes afholdt mellem september 2003 og april 2004

1. maj 2004 De nye medlemslande tiltræder EU

? juni 2004 Valg til Europa-Parlamentet

1. november 2004 Den nye Kommission tiltræder

Med venlig hilsen

Michala Jessen